

УДК 37.011

С. А. Волошко

ТИПОЛОГІЯ ЗА ПОКАЗНИКАМИ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З КОНВОЮВАННЯ, ЕКСТРАДИЦІЇ ТА ОХОРОНИ ПІДСУДНИХ

З використанням кластерного аналізу за показниками морально-психологічного стану визначено три типи військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних. У військовослужбовців різних типів встановлено взаємозв'язки між рівнем морально-психологічного стану та характеристиками адаптаційного потенціалу особистості, психологічної готовності до діяльності в екстремальних умовах та психологічної безпеки особистості.

Ключові слова: морально-психологічний стан, Національна гвардія України, службово-бойова діяльність, підрозділи з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних, типи особистості, кластерний аналіз.

Постановка проблеми. Одним із головних показників бойової готовності і боєздатності військовослужбовців до виконання військово-професійних завдань є морально-психологічний стан (МПС) [1]. Умови виконання службово-бойових завдань (СБЗ) військовослужбовцями підрозділів Національної гвардії України (НГУ) часто характеризуються негативним впливом широкого спектра несприятливих та дискомфортних факторів на МПС особового складу, які зумовлюють виникнення професійного стресу та загрожують їхньому здоров'ю та життю [2–5]. Останні надзвичайні події, які відбулись у військовій частині м. Дніпро, показали, що солдат А. Ю. Рябчук, виконуючи обов'язки у складі варти з охорони ДП «Південний машинобудівний завод ім. Макарова», здійснив стрільбу з автоматичної зброї по особовому складу варти, внаслідок чого 4 військовослужбовці та одна цивільна особа загинули, 5 військовослужбовців отримали тяжкі вогнепальні поранення. Зазначена надзвичайна подія активно висвітлювалась у засобах масової інформації, мережі Інтернет та викликала значний резонанс у суспільстві, що завдало

суттєвих іміджевих втрат НГУ. У зв'язку з цим проблеми низького МПС військовослужбовців НГУ негативно позначаються на виконанні завдань як у бойових умовах, так і під час повсякденного життя підрозділу. У таких умовах украї необхідним стає питання створення ефективної системи оцінювання, формування та прогнозування динаміки МПС особового складу [5, 6].

Для якісного виконання СБЗ в екстремальних умовах військовослужбовці НГУ повинні мати комплекс необхідних професійно важливих якостей, а також достатні психологічні ресурси особистості, які у сукупності складають МПС [7]. На сьогодні теоретичні та практичні підходи до оцінювання МПС як важливого складника бойового потенціалу військових формувань базуються на використанні методик, які викладені у різних наукових виданнях і нормативно-правових документах сил сектору безпеки і оборони України [6, 8]. Дослідження типів особистості за показниками МПС, врахування індивідуально-психологічних особливостей у військовослужбовців підрозділів НГУ з

конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних (КЕОП), які впливають на якість виконання СБЗ у складних або екстремальних умовах, є актуальним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Визначенням типів особистості у військовослужбовців НГУ, які впливають на ефективність виконання СБЗ у звичайних та екстремальних (бойових) умовах, займалися такі науковці, як С. В. Белай, О. С. Колесніченко, С. О. Ларіонов, І. І. Ліпатов, Я. В. Мацегора, В. І. Пасічник, Н. Є. Пенькова, І. І. Приходько, І. М. Товма та ін. Так, дослідники запропонували типи мотиваційної [9] та ціннісно-сислової сфер у комбатантів [10, 11], типи копінг-стратегій залежно від бойового досвіду [12] та психологічної готовності військовослужбовців до ризику [13]. У інших дослідженнях було обґрунтовано типізацію адаптаційних ресурсів у військовослужбовців, які брали участь у проведенні антитерористичної операції [14], схильності до суїцидальної поведінки [15, 16] та вживання психоактивних речовин у військовослужбовців [17].

Мета статті – визначити типи особистості за показниками морально-психологічного стану військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних.

Виклад основного матеріалу. Для дослідження змістових особливостей МПС та визначення типів особистості за показниками МПС взяли участь 109 військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП (з них 28 офіцерів, 34 військовослужбовці військової служби за контрактом та 48 військовослужбовців строкової служби). У дослідженні використовувався такий психодіагностичний інструментарій: методики «Психологічна готовність особистості до діяльності фахівця екстремального профілю» [18], «Психологічна готовність до ризику» [19], «Діагностика психологічної безпеки особистості» [20], багаторівневий особистісний опитувальник (БОО) «Адаптивність – 200» [21], опитувальник «Оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців підрозділів Національної

гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних» [22].

Для розроблення типології військовослужбовців за показниками МПС було застосовано процедуру кластерного аналізу. Як критерії сегментації було використано чотири компоненти МПС, у результаті чого виділено три групи військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП (табл. 1).

Для надання більш ґрунтовних характеристик виділених типів (груп) їхні описи було доповнено емпіричними даними за іншими методиками, що діагностують психологічні особливості, які пов'язані зі змістом МПС. Відповідно до цих даних було виділено:

– тип військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП (група 1), які мають високі показники (близько 4,5 балів) за всіма шкалами опитувальника і загальним середнім показником МПС $4,48 \pm 0,15$, які склали 36,8 % від загальної вибірки досліджуваних;

– тип військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП (група 2), які мають середні показники (близько 4,0 балів) за всіма шкалами опитувальника і загальним показником МПС $4,03 \pm 0,16$, які склали 56,6 % від загальної вибірки досліджуваних;

– тип військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП (група 3), які мають знижені (задовільні) показники (близько 3,5 балів) за всіма шкалами опитувальника і загальним показником МПС $3,53 \pm 0,12$, які є найменш чисельною групою і складають 6,6 % від загальної вибірки досліджуваних.

Такі критерії виділення типів (середні значення МПС відповідно 4,5 / 4,0 / 3,5 балів) добре співвідносяться з градаціями МПС, закладеними під час розроблення опитувальника [22]. На жаль, ці дані також засвідчили, що військовослужбовці під час самооцінювання свого МПС використовують переважно верхню частину запропонованої шкали оцінювання (від 5 до 3 балів), вважаючи, що бали «1» та «2» мають застосовуватися для надзвичайно негативних характеристик, напевно, з аналогією до старої шкільної системи оцінювання.

С. А. Волошко. Типологія за показниками морально-психологічного стану військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних

Таблиця 1 – Психологічні особливості військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП, що належать до різних типів за показниками МПС (в умовних одиницях)

Шкали методик	Групи військовослужбовців			Значущість розбіжностей		
	Група 1 (36,8 %)	Група 2 (56,6 %)	Група 3 (6,6 %)	t ₁₋₂	t ₁₋₃	t ₂₋₃
«Оцінювання МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП»						
Моральний компонент	4,48±0,26	3,96±0,29	3,40±0,30	9,23****	8,85****	4,66****
Психологічний компонент	4,49±0,23	4,04±0,26	3,58±0,42	8,83****	5,58****	2,88****
Суспільно-політичний компонент	4,43±0,30	4,07±0,33	3,54±0,24	5,67****	8,77****	5,30****
Військово-професійний компонент	4,51±0,21	4,04±0,32	3,60±0,21	8,68****	10,56****	4,95****
Морально-психологічний стан	4,48±0,15	4,03±0,16	3,53±0,12	14,57****	18,48****	10,00****
«Психологічна готовність особистості до діяльності фахівця екстремального профілю»						
Мотивація обов'язком	27,42±2,12	23,44±1,76	19,21±3,14	9,74****	6,65****	3,50****
Професійна витривалість	26,36±2,19	23,57±2,13	21,23±3,21	6,26****	4,06****	1,88*
Взаємодопомога та довіра	24,22±1,99	21,63±1,89	20,78±2,99	6,45****	2,93***	0,74
Професійна компетентність	28,12±2,05	24,14±2,32	18,69±3,11	8,96****	7,73****	4,49****
Здатність до вольового зусилля	25,54±2,21	21,67±2,17	20,44±3,45	8,57****	3,77****	0,92
Психологічна готовність до діяльності	128,99±6,04	119,45±5,14	110,21±8,17	8,13****	5,80****	2,93****
«Психологічна готовність до ризику»						
Здатність до вольової мобілізації	24,49±1,98	23,53±2,12	22,15±3,23	2,29**	1,86*	1,10
Військова товарицькість	25,01±1,89	23,11±1,99	22,17±3,36	4,79****	2,18**	0,73
Професійна ідентичність в/с	24,41±2,16	23,56±2,39	18,72±3,15	1,83*	4,59****	3,94****
Витримка, здатність до самовладання	22,89±2,14	21,99±2,21	20,51±3,01	2,02**	2,00*	1,26
Психологічна готовність до ризику	100,93±6,11	94,87±8,62	79,61±9,17	4,09****	5,92****	4,19****
«Діагностика психологічної безпеки особистості»						
Морально-комунікативний компонент	96,82±10,94	88,78±16,38	81,43±28,02	2,93****	1,43	0,68
Мотиваційно-вольовий компонент	110,69±13,74	103,33±15,49	100,29±15,51	2,47**	1,66	0,49
Ціннісно-смысловий компонент	108,97±12,67	96,92±17,87	85,11±17,16	3,93****	3,52**	1,72*
Компонент внутрішнього комфорту	107,05±11,05	97,82±21,43	82,14±22,44	2,81****	2,88****	1,76*
Індекс психологічної безпеки особистості	423,54±41,33	386,85±66,25	359,43±90,21	3,39****	1,85*	0,78
Багаторівневий особистісний опитувальник «Адаптивність – 200»						
Вірогідність	5,74±2,81	5,82±2,94	11,21±2,79	0,12	4,76****	4,80****
Поведінкова регуляція	7,74±1,58	7,42±1,51	8,00±1,63	1,02	0,38	0,90
Комунікативний потенціал	7,51±1,71	7,55±1,70	8,14±1,57	0,11	0,96	0,94
Морально-етична нормативність	6,97±1,60	6,60±1,78	7,43±1,81	1,09	0,62	1,15
Військово-професійна спрямованість	7,49±1,23	6,83±1,37	7,14±1,21	2,47****	0,69	0,63
Схильність до девіантних форм поведінки	7,85±1,42	7,72±1,67	8,00±2,00	0,41	0,19	0,36
Суїцидальний ризик	8,64±1,31	8,43±1,81	9,79±0,45	0,66	4,26****	4,70****
Рівень стійкості до бойового стресу	7,79±1,63	7,48±1,73	8,43±1,72	0,91	0,91	1,38
*p ≤ 0,1. ** p ≤ 0,05. *** p ≤ 0,01. **** p ≤ 0,001.						

Надаючи характеристики виділених типів, варто зазначити таке. Військовослужбовці групи 1, у яких встановлені високі показники МПС, мають високі та середньо-високі показники психологічної готовності до діяльності в екстремальних умовах та ризику, високі показники складових психологічної безпеки особистості, за якими вони на статистично значущому рівні відрізняються від двох груп військовослужбовців із середніми та зниженими показниками МПС.

Військовослужбовці групи 2, у яких встановлені середні показники МПС, мають переважно середні показники психологічної готовності до діяльності в екстремальних умовах, готовності до ризику і психологічної безпеки особистості, за якими вони на статистично значущому рівні відрізняються від третьої групи військовослужбовців зі зниженими показниками МПС.

У військовослужбовців групи 3 зі зниженими показниками МПС через незначну чисельність цієї групи показники психологічної готовності до діяльності екстремального профілю, готовності до ризику і психологічної безпеки особистості хоча і є найменшими, проте мають доволі широкий розкид (стандартне відхилення), що ускладнює їх диференціацію від показників другої групи. Зокрема, ця група не має статистично значущих розбіжностей порівняно з групою 2 за такими шкалами, як «Взаємодопомога та довіра» та «Здатність до вольового зусилля» методики «Психологічна готовність особистості до діяльності фахівця екстремального профілю»; шкалами «Здатність до вольової мобілізації», «Військова товарицькість» та «Витримка, здатність до самовладання» методики «Психологічна готовність до ризику»; шкалами, що описують морально-комунікативний та мотиваційно-вольовий компоненти психологічної безпеки особистості. Розбіжності між групами 2 та 3 за показниками МПС досягають рівня статистичної значущості (чи тенденції до статистичної значущості) за такими шкалами, як «Мотивація обов'язком» ($t_{2-3} = 3,50, p \leq 0,01$), «Професійна витривалість» ($t_{2-3} = 1,88, p \leq 0,1$) та «Професійна компетентність» ($t_{2-3} = 4,49, p \leq 0,001$) методики «Психологічна готовність особистості до діяльності фахівця екстремального профілю»; шкалою «Професійна ідентичність військовослужбовця» ($t_{2-3} = 3,94, p \leq 0,001$) методики «Психологічна готовність до ризику»

та шкалами «Ціннісно-смисловий компонент» ($t_{2-3} = 1,72, p \leq 0,1$) та «Компонент внутрішнього комфорту» ($t_{2-3} = 1,76, p \leq 0,1$) методики «Діагностика психологічної безпеки особистості». Такі дані дають змогу припустити, що військовослужбовці групи 3 менш осмислено ставляться до освоєння професійної діяльності, засвоєння військових цінностей, формування професійних знань та навичок, є менш відповідальними та здатними до смислової регуляції своєї активності, що не дозволяє їм повною мірою зосереджувати сили на досягненні дійсно важливого та необхідного в професійній діяльності, долати сильні стрес-фактори СБД [3, 5].

Деяко відмінними від інших є психодіагностичні дані за методикою БОО «Адаптивність – 200». Як відомо, цей опитувальник створювався з використанням шкал методики ММРІ, через що він містить велику кількість негативних тверджень, ідентифікація з якими є доволі неприємною та активізує захисні механізми, зокрема прагнення до соціальної схвальності відповідей [23]. У зв'язку з цим в усіх порівнюваних у цьому дослідженні груп, що відповідають типам МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП, доволі значні показники прагнення до соціальної схвальності відповідей. Проте у військовослужбовців, які належать до типу зі зниженими показниками МПС, характеристики ширості відповідей (вірогідності) є неприпустимо низькими ($11,21 \pm 2,79$). За цими показниками вони на статистично значущому рівні відрізняються від двох інших груп порівняння ($t_{1-3} = 4,76$ та $t_{2-3} = 4,80, p \leq 0,001$ для обох значень). Такі низькі показники ширості відповідей роблять їх непридатними для інтерпретації. А втім слід зазначити, що найбільшому контролю у цій групі підлягають питання, які входять до шкали «Суїцидальний ризик» ($9,79 \pm 0,45$ при $\max 10$). Ці військовослужбовці побоюються, що оточуючі запідозрять у них наявність суїцидальних думок чи намірів.

Дві інші групи мають вищі за середні показники за всіма шкалами методики БОО «Адаптивність – 200», що свідчить про їхній достатній адаптаційний потенціал та високий рівень стійкості до бойового стресу. При цьому військовослужбовці, у яких високі показники МПС, мають статистично більш високі показники «Військово-професійної спрямованості» ($7,49 \pm 1,23$), ніж військовослужбовці, які належать

до другого типу із середнім рівнем МПС ($6,83 \pm 1,37$; $t_{1-2} = 2,47$, $p \leq 0,05$), що дає змогу їх описати як такі, що мають більш стійку орієнтацію на продовження СБД та виконання СБЗ навіть в екстремальних умовах.

Висновки

1. Морально-психологічний стан військовослужбовця НГУ – це загальний та ситуативний стан змобілізованості психіки людини, що обумовлений впливом внутрішніх (професійно важливих якостей й індивідуально-психологічних особливостей особистості) та зовнішніх (соціальних, політичних, матеріально-технічних і природних) факторів, який відображає здатність військовослужбовця до виконання поставлених службово-бойових завдань у звичайних та екстремальних умовах, складовими якого є моральний, психологічний, суспільно-політичний та військово-професійний компоненти.

Загальна складова МПС – це набуті установки, професійні компетенції, практичний досвід, професійно важливі якості, мотиви діяльності і взаємодії. Вона розглядається як стійка, завчасно сформована характеристика особистості.

Ситуативна складова – це особливості реалізації загальної складової у конкретних обставинах та у конкретно визначений час. Рівень ситуативної складової залежить від того, наскільки загальна складова відповідає ситуації її реалізації, наскільки попередньо сформовані професійно важливі якості, компетенції та диспозиції (цінності, установки) особистості відповідають конкретним умовам та поставленій задачі. Ситуативна складова прогнозується на основі загальної складової для кожної конкретної ситуації.

2. Розроблена за допомогою кластерного аналізу типологія за показниками МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП доволі добре співвідноситься із закладеними в опитувальник «Оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних» високим (4-5 балів), середнім (3-4 бали) та задовільним (2,5-3 бали) рівнями МПС, вибраними за кількісними та якісними критеріями градації МПС.

3. Для військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП третього типу, які мають знижені (задовільні) показники МПС за усіма шкалами, необхідно розробляти заходи з підвищення компонентів МПС (морального, психологічного, суспільно-політичного і військово-професійного) та практичні рекомендації посадовим особам органів військового управління (командирам підрозділів, їх заступникам по роботі з особовим складом, офіцерам служби психологічного забезпечення) щодо можливості залучення таких військовослужбовців до виконання СБЗ з КЕОП.

Подальші наукові дослідження спрямовано на проведення емпіричних досліджень визначення особливостей МПС військовослужбовців підрозділів НГУ з КЕОП.

Перелік джерел посилання

1. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України : підручник: у 2 ч., 2-ге вид., перероб. зі змін. та доп. / Н. А. Агаєв та ін.; за заг. ред. В. В. Стасюка. Бровари : 7БЦ, 2020. Ч. 1. 754 с.

2. Приходько І. І. Визначення стресостійкості у військовослужбовців підрозділів спеціального призначення внутрішніх військ МВС України під час виконання спеціального службово-бойового завдання. *Вісник Національної академії оборони України*. 2008. Вип. 4 (8). С. 116–122.

3. Приходько І. І. Система профілактики та контролю бойового стресу у військовослужбовців. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Психологія*. 2018. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadrpn_2018_1_13 (дата звернення: 20.12.2021).

4. Medical and psychological aspects of safety and adaptation of military personnel to extreme conditions / I. I. Prykhodko et al. *Wiadomości Lekarskie*. 2020. 73(4). P. 679–683. DOI: <https://doi.org/10.36740/WLek202004110>.

5. Волошко С. А., Приходько І. І., Воробйов В. І. Визначення показників для оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних. *Честь і закон*. 2020. № 3 (74). С. 91–101. DOI: [10.33405/2078-7480/2020/3/74/215687](https://doi.org/10.33405/2078-7480/2020/3/74/215687).

6. Приходько І. І., Волошко С. А., Гунбін К. Ю. Теоретичні аспекти оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців Національної гвардії України. *Честь і закон*.

2018. № 2 (65). С. 89–96. DOI: <https://doi.org/10.33405/2078-7480/2018/2/65/139232>.

7. Психологія екстремальної діяльності : навч. посіб. / І. І. Приходько та ін. ; за заг. ред. проф. І. І. Приходька. Харків : НА НГУ, 2016. 571 с.

8. Приходько І. І., Волошко С. А., Гунбін К. Ю., Воробйов В. І. Особливості нормативно-правового регулювання морально-психологічного стану військовослужбовців сектору безпеки та оборони України. *Честь і закон*. 2019. № 2 (69). С. 95–104. DOI:10.33405/2078-7480/2019/2/69/177934.

9. Servicemen's Motivation in the National Guard of Ukraine: Transformation After the «Revolution of Dignity» / I. Prykhodko et al. *The Journal of Slavic Military Studies*. 2019. 32(3). P. 347–366. DOI: <https://doi.org/10.1080/13518046.2019.1645930>.

10. Колесніченко О. С., Мацегора Я. В., Приходько І. І. Типологія ціннісно-сміслові сфери у комбатантів. *Причорноморські психологічні студії*. 2017. № 2. С. 59–68.

11. Typology of individual values of combatants of the War in Eastern Ukraine / O. Kolesnichenko et al. *Romanian Journal of Military Medicine*. 2022. 125(1). P. 109–117.

12. Classification of Coping Strategies Influencing Mental Health of Military Personnel Having Different Combat Experience / I. Prykhodko et al. *Georgian Medical News*. 2019. 12(297). P. 130–135.

13. Типізація психологічної готовності до ризику представників екстремальних видів діяльності / О. С. Колесніченко та ін. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Педагогічні та психологічні науки*. 2016. № 3 (5). С. 98–120.

14. Приходько І. І., Мацегора Я. В., Пенькова Н. Є. Типізація адаптаційних ресурсів особистості у військовослужбовців, які приймали участь у проведенні антитерористичної операції. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Педагогічні та психологічні науки*. 2015. № 1 (74). С. 469–483.

15. The Main Factors and Personality Characteristics to Predict the Risk of Suicide by Military Personnel in Hostilities. *BRAIN* / I. Prykhodko et al. *Broad Research in Artificial*

Intelligence and Neuroscience. 2020. 11(3). P. 72–87. DOI: <https://doi.org/10.18662/brain/11.3/110>.

16. Psychological Markers of Suicides in Military Service During Wartime: A Contemporary Example / I. Prykhodko et al. *International Journal of Psychology & Psychological Therapy*. 2021. 21(1). P. 47–57.

17. Typology of Personal Characteristics of Cadets Who Use Psychoactive Substances / O. Kolesnichenko et al. *International Journal of Psychology & Psychological Therapy*. 2021. 21(3). P. 347–361.

18. Психологічна готовність військовослужбовців Національної гвардії України до службово-бойової діяльності поза межами пункту постійної дислокації : монографія / О. С. Колесніченко та ін. Харків : НА НГУ, 2016. 335 с.

19. Психологічна готовність до ризику військовослужбовців Національної гвардії України : монографія / О. С. Колесніченко та ін. Харків : НА НГУ, 2019. 257 с.

20. Приходько І. І. Психологічна безпека персоналу екстремальних видів діяльності (на прикладі військовослужбовців внутрішніх військ МВС України) : дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.09. Харків, 2014. 444 с.

21. Прикладна психодіагностика в Національній гвардії України : метод. посіб. / О. С. Колесніченко та ін. ; за заг. ред. проф. І. І. Приходька. Харків : НА НГУ, 2020. 388 с.

22. Волошко С. А. Розроблення опитувальника «Оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних». *Честь і закон*. 2021. № 1 (78). С. 25–32. DOI: 10.33405/2078-7480/2021/1/78/623765.

23. Автоматизований психодіагностичний комплекс визначення професійної придатності кандидатів на військову службу у внутрішні війська МВС України і навчання у вищих військових навчальних закладах МВС України : монографія / І. В. Воробйова та ін. Харків : Акад. ВВ МВС України, 2012. 297 с.

Стаття надійшла до редакції 18.01.2022 р.

UDC 37.011

S. Voloshko

TYPOLGY ACCORDING TO THE INDICATORS OF MORAL AND PSYCHOLOGICAL STATE OF MILITARY PERSONNEL OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE UNITS FOR CONVOYING, EXTRADITION AND PROTECTION OF THE ACCUSED

One of the main indicators of combat readiness and combat capability of servicemen to perform military-professional tasks is the moral and psychological state.

The latest extraordinary events that took place in the military unit 3021 showed that soldier A. Y. Ryabchuk fired from automatic weapons at the guards, as a result 4 servicemen and one civilian were killed, 5 servicemen received serious gunshot wounds. That's why for high-quality performance of military guards of the National Guard of Ukraine missions the servicemen must have a set of necessary professionally important qualities, as well as sufficient psychological resources of the individual.

Using cluster analysis on the indicators of moral and psychological condition, the types of servicemen of the units of the National Guard of were Ukraine for convoying extradition and protection of defendants determined. a comparison and determination of the effectiveness of the existing methods of assessing the moral and psychological condition of the security and defense sector of Ukraine.

The general component of the moral and psychological state represents the acquired attitudes, professional competencies, practical experience, professional quality, motives and interaction and works as a stability, pre-formed personality characteristics.

The situational component is the peculiarities of the implementation of the general component in specific circumstances and at a specific time. The level of the situational component depends on: to what extent the general component is appropriate to the situation of its implementation; to what extent pre-formed professionally important qualities, competencies and dispositions (values, attitudes) of the individual correspond to specific conditions and tasks. The situational component is projected on the basis of the general component for each specific situation.

The typology developed by cluster analysis according of moral and psychological condition of servicemen of the National Guard of were Ukraine for convoying extradition and protection of defendants determined is quite well correlated with those included in the questionnaire «Assessment of moral and psychological condition of servicemen of units of the National Guard of Ukraine».

For servicemen of the National Guard of were Ukraine for convoying extradition and protection of protection of defendants, who have reduced (satisfactory) indicators of the moral and psychological state on all scales, it is necessary to develop measures to increase the components of the moral and psychological state (moral, psychological, socio-political and military-professional) and practical recommendations to military officials. management (commanders of units, their deputies for work with personnel, officers of the psychological support service) on the possibility of involving such servicemen in the implementation of service and combat missions the for convoying extradition and protection of protection of defendants.

Keywords: *moral and psychological state, National Guard of Ukraine, cluster analysis, convoy extradition and protection of the accused, methods, serviceman.*

Волошко Сергій Анатолійович – заступник начальника командно-штабного факультету по роботі з особовим складом Національної академії Національної гвардії України
<https://orcid.org/0000-0001-6717-7204>